

INTRODUCTIETIJDSTIP VAN ZEUGEN IN GROEPSHUISVESTING

Gerard Plagge, regionaal onderzoeker VPB-Raalte
Sjoerd Bokma, onderzoeker huisvesting en welzijn, PV

Bij introductie in de groepshuisvesting binnen 8 dagen na het dekken zijn er tot nu toe aanzienlijk meer terugkomers en herdekkingen dan bij introductie op minimaal 3 weken na dekken. Dit geldt zowel voor jonge als voor oudere zeugen. Het is echter zeker geen harde conclusie. Voor een duidelijker uitspraak moeten eerst heel wat meer gegevens verzameld worden.

Op de regionale varkensproefbedrijven te Raalte en te Sterksel en op het Proefstation te Rosmalen wordt de laatste jaren veel onderzoek verricht naar groepshuisvesting van zeugen. Tot nu toe beperkt dit onderzoek zich in hoofdzaak tot de huisvesting van gedekte zeugen in combinatie met een computergestuurd voerstation. Andere groepshuisvestingssystemen voor te dekken zeugen, opfokzeugen en lacterende zeugen zijn oriënterend gestart of zijn nog in ontwikkeling.

Het groepshuisvestingsonderzoek is opgedeeld in een aantal kleinere projecten, die ieder een deel van het totaalonderzoek omvatten. Op het varkensproefbedrijf te Raalte wordt onder andere onderzocht, wat het beste tijdstip is waarop de zeugen na het dekken in de groep kunnen worden geplaatst.

Situatie op het proefbedrijf

Voor dit onderzoek zijn 3 groepshokken met voerstation beschikbaar. Twee hokken, ieder voor 40 dieren, worden gebruikt voor de gezamenlijke huisvesting van gedekte opfokzeugen en oudere worpszeugen. Het derde hok heeft 30 plaatsen en wordt alleen gebruikt voor opfokzeugen. Dit is de zogenaamde jeugdgroep. Er wordt gewerkt met wisselgroepen. Dit wil zeggen dat regelmatig hoogdragende zeugen uit de groep worden gehaald. De groep wordt weer aangevuld met een vergelijkbaar aantal pas gedekte zeugen of opfokzeugen. Hierdoor is de groepsgrootte vrij constant. Wel wisselt de samenstelling van de groep regelmatig. Alle zeugen worden een keer per dag gevoerd. De stations hebben een doorloopsysteem. Dit wil zeggen, dat zeugen het station aan de achterzijde binnenkomen en aan de voorzijde weer verlaten.

Proefgroepen

In een literatuurstudie is nagegaan wanneer de kans op embryonale sterfte het grootst is. Dit blijkt in de tweede en derde week na dekken te zijn. In deze periode moeten de zeugen zoveel mogelijk rust hebben en dus ook niet naar een groep worden verplaatst. Voor het onderzoek is daarom gekozen voor twee proefbehandelingen:

- Verplaatsen binnen 8 dagen na het dekken. Bij deze methode worden de zeugen in de groep geplaatst voordat de periode van grotere kans op embryonale sterfte begint;
- Met het verplaatsen wordt gewacht tot minimaal drie weken na het dekken. De innesteling van de embryo's heeft dan plaatsgevonden. In deze periode blijven de zeugen in voerligboxen.

Werkwijze bij het inbrengen van zeugen

Wekelijks worden hoogdragende zeugen uit de groep gehaald en verplaatst naar de kraamstal. Hierdoor komt ruimte vrij, zodat er nieuwe, pas gedekte zeugen aan de groep kunnen worden toegevoegd. Enkele dagen voordat dit gebeurt wordt een deel van de ligruimte afgesloten. Hierdoor gaan de reeds aanwezige zeugen zich hergroeperen. Bij introductie van nieuwe zeugen wordt alle ligruimte weer beschikbaar gesteld, zodat de nieuwe zeugen gemakkelijker een ligplaats vinden en zodoende ook gemakkelijker in de groep worden opgenomen. Nieuwe zeugen worden in een minimale koppeling van 5 à 6 zeugen aan de groep toegevoegd. De indruk bestaat, dat bij toevoeging van kleinere aantallen dieren de agressie toeneemt. Een koppel oudere zeugen wordt in de regel direct aan de groep toegevoegd omdat deze dieren het voersysteem reeds in een voorgaande ronde hebben leren kennen. Jonge

opfokzeugen worden enkele dagen apart van de groep gevoerd. Op deze manier leren de dieren omgaan met het voersysteem. Bij introductie in de groep zijn de veranderingen dan minder groot waardoor ze gemakkelijker in de groep worden opgenomen. De onrust wordt gespreid over twee perioden. Introductie op één week na dekken zou dan wel te laat kunnen zijn.

Algemene ervaringen en voorlopige resultaten

Wanneer zeugen pa drie weken na dekken worden verplaatst heeft dit als voordeel dat de berigheidscontrole en de drachtigheidstest nog in de voerligboxen kunnen worden uitgevoerd. Uit voorlopige cijfers blijkt dat het moment waarop de zeugen worden verplaatst van grote invloed is op de resultaten. Op het varkensproefbedrijf te Raalte zijn tot nu toe ongeveer 100 dekkingen voor deze proefbehandeling uitgevoerd. Uit de voorlopige resultaten blijkt, dat het aantal terugkomers en herdekkingen in de groep die in de eerste week na het dekken wordt verplaatst aanzienlijk hoger is dan van de groep die op minimaal drie weken na het dekken wordt verplaatst. Dit resultaat komt zowel naar voren bij de jonge als bij de oudereworpszeugen. Er zal nog worden gekeken of er binnen beide proefgroepen nog verschillen zijn tussen het aantal dagen waarop de zeugen zijn verplaatst.

Uit de tot nu toe verzamelde gegevens blijkt nog geen duidelijk verschil in de aantallen levend en dood geboren biggen. Er moeten nog meer gegevens verzameld worden van met

name meerdereworpszeugen. Dan zal er een berekening worden opgesteld, waarbij de invloed van het tijdstip van verplaatsen zal worden aangegeven op de technische en economische resultaten van zeugen.

Onafhankelijk van het tijdstip van introductie na het dekken is het van belang dat nieuwe zeugen snel een eigen plaats in de groep hebben gevonden. Dit kan worden bevorderd door te zorgen dat alle dieren bij introductie gewend zijn aan het voersysteem. Verder moet er voldoende ligruimte aanwezig zijn. Dit kan gebeuren door een paar dagen voordat de zeugen aan de groep worden toegevoegd een deel van de totale ligruimte af te sluiten.

De nieuwe zeugen zullen als groep bij elkaar gaan liggen. Hierdoor wordt een stuk agressie voorkomen. Wanneer men gebruik maakt van een aantal wisselgroepen dan moet de samenstelling van deze groepen zolang mogelijk constant worden gehouden. Dit kan worden bereikt door, net als bij het aangebonden systeem, binnen een groep de dekdata zo dicht mogelijk bij elkaar te houden. Hierdoor ontstaat een bepaalde tijd rust in de groep, wat de resultaten zeker ten goede komt.

Advies

De voorlopige resultaten geven aan, dat zeugen beter niet binnen één week na het dekken naar de groepshuisvesting kunnen worden verplaatst, omdat dit een negatieve invloed heeft op de technische en economische resultaten. Men kan de zeugen beter tot 3 weken in voerligboxen houden en ze pas daarna verplaatsen.

